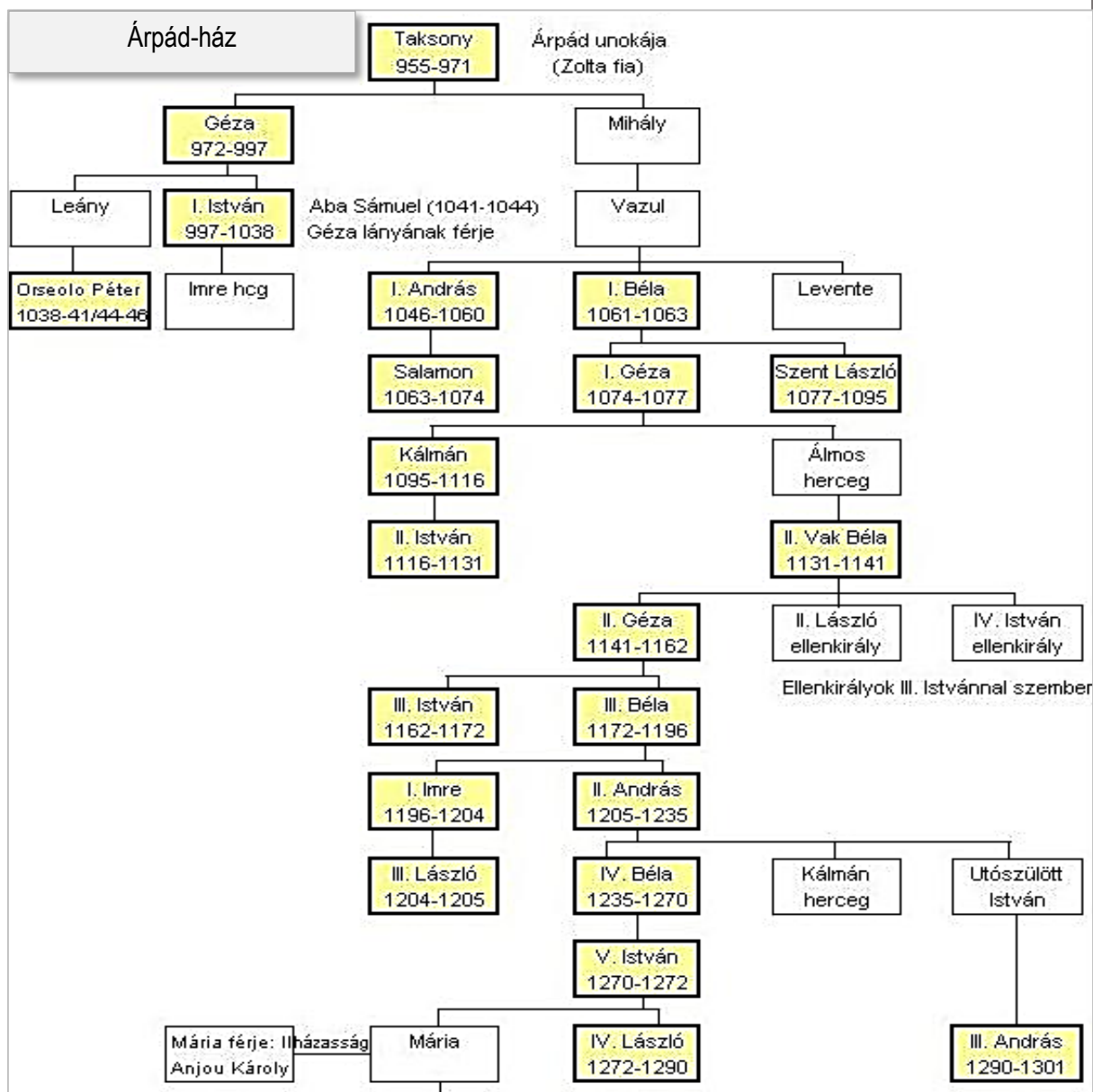

1. Töltsd ki a táblázatot a családfáról leolvasott nevekkel! Egy szó többször is szerepelhet!

Állítás	Név vagy nevek
Ökörfizetést írt elő azoknak, akik pogány szokások szerint áldoztak.	
Behívta, majd kiűzte a Német Lovagrendet.	
Visszaszerezte Bizáncból a dalmát területeket, rövid időre Halicsot is elfoglalta.	
Testvérek, akik unokatestvérük királysága idején királyok.	
Testvérek küzdelme. Az egyik a trónt akarja megtartani, a másik azt megszerezni. Támogatókat nagyobb birtokadományokkal igyekeznek szerezni.	
Állandó vívódásban volt származása és a felé irányuló, elsősorban egyházi elvárások között. A veszte is megbízhatatlansága lett.	
Megszüntette a vérségi alapon felépült társadalmi rendet és területi alpra helyezte a közigazgatást.	

2. Dönts az állítások történelmi tartalmáról! Minden állítás esetében csak egy betűjelet karikázz!

a) A kutatók többsége szerint a Nyék, és a Megyer törzs neve finnugor eredetű, míg a többi törzs neve türk eredetű.

A) *biztos* B) *lehetséges* C) *biztos, hogy nem*

b) A történészek szerint a kalandozásokat az egyes törzsek szabadon szervezhették, nem volt központi irányítás.

A) *biztos* B) *lehetséges* C) *biztos, hogy nem*

c) I. István használta a Parlamentben ma is látható jogart.

A) *biztos* B) *lehetséges* C) *biztos, hogy nem*

d) A XII. századi Magyar Királyságban a nagyhatalmú bárók birtokolták a földek jelentős részét, a király csak egy nagybirtokos volt közöttük.

A) *biztos* B) *lehetséges* C) *biztos, hogy nem*

e) Őseinkre nézve a Kazár Birodalommal történő együttélés következménye volt a kettős fejedelemség megjelenése és a kabar törzs csatlakozása.

A) *biztos* B) *lehetséges* C) *biztos, hogy nem*

3. Tegyél ki relációs jelet (>, <, =) a leírások közé!

a) avar-magyar rokonság elméletének tudományos megbízhatósága

hun-magyar rokonság elméletének tudományos megbízhatósága

b) szkíta- magyar rokonság elméletének tudományos megbízhatósága

türk-magyar rokonság tudományos megbízhatósága

c) magyar harcilovak teherbírása a kalandozások idején

nyugati harcilovak teherbírása a kalandozások idején

d) III. Béla jövedelme

a korabeli angol király jövedelme

e) egy bizánci arany egy felnőtt tinó egy dénár egy obolusz értéke Szent István korában

a1

b1

c1

d1

e1

..../5

a1

b1

c1

d1

e2

..../6

4. A térképen látható számok várost, helyszínt, vagy akár egy egész területet is jelölhetnek, sőt egyszerre akár mindkettőt, vagy mindhármat is. Írj a térképről egy-egy számot a leírásokhoz tartozó ☐ - be!

a) „Fegyverzetük kard, bőrpáncél, íj és kopja...”

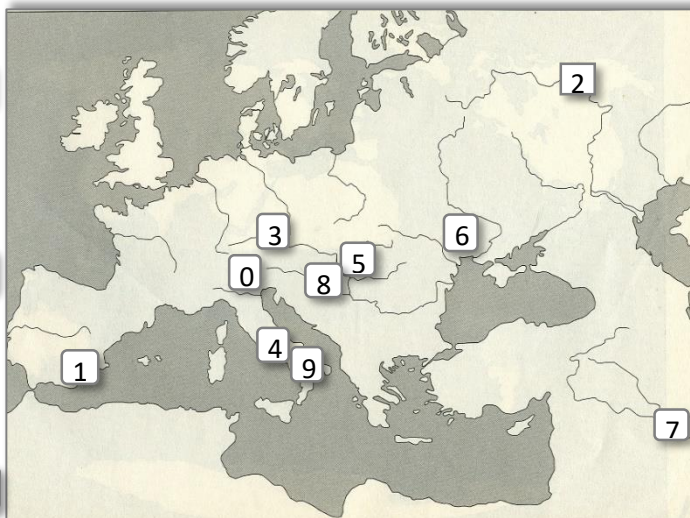
- ahol az idézet keletkezésnek idején a leírással kapcsolatos nép tartózkodik ☐

b) „Némelyek ugyan mesésen azt állítják, hogy egyikük kürtjével a császárt agyonütötte volna...”

- ahol a mesés esemény nem történt meg ☐

c) „Kálmán herceg, a király testvére mindazon embereivel, akikkel ekkorra szorongatott helyzetben rendelkezett, igen kemény ütközetet vívott...”

- ahol az illető herceg harcolt ☐

d) „Ez fekete füstöt eredményez és jelzi a híveknek, hogy eredménytelen volt a választás.”

- ahol még ma is ezt az eljárást alkalmazzák ☐

e) „Amikor odavezették hozzá lovát, kihúzta kardját, és azt mondta, ha győz ővé lesz az ellenség sok szép lóva, ha pedig veszít, ugysem lesz rá szüksége, ezzel leszúrta a lovat.”

- ahol az esemény lezajlott ☐

f) Az Alhambra nem egyházi, hanem világi épület. Az épületeket az arab díszítőművészet legszebb boltívei, árkádjai és színes ablakai ékesítik.

- ahol az épület található ☐

5. Egyszerű analógiák. Írj logikailag megfelelő kiegészítést az egyenlőségjelek utáni pontozott vonalakra! (analógia = azonosság - azonos logika alapján)

a) **Ha:** Nyugat-Európát a X. században keletről = a magyarok
akkor: északról =

b) **Ha:** Augsburgnál a német haderőt = Vörös Konrád
akkor: a Vértesben a magyarokat =

c) **Ha:** a X. században a magyar nők ≠ szoknya
akkor: a nyugat-európai nők ≠

d) **Ha:** Szent László = Nagyvárad
akkor: I. András =

e) **Ha:** a Nyulak szigete → Margit-sziget
akkor: a Kelen-hegy →

6. Készíts leírásokat a képekhez, a megadott szempontok alapján!

- a-c) • Szerepeljen benne név,
• kritikai észrevételek a kép tartalmával és a történelmi valósággal kapcsolatban,
• bizonyítása annak, hogy a kép az ábrázolt személy halála után készült!

a1

b1

c1

d1

e1

f1

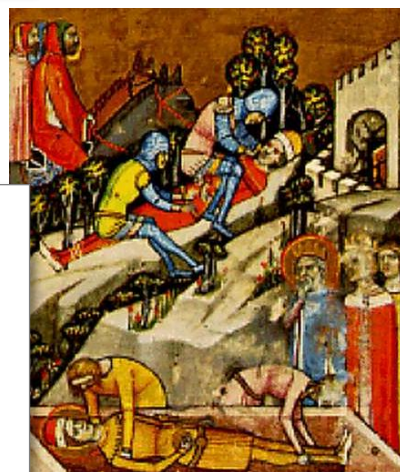
g1

h1

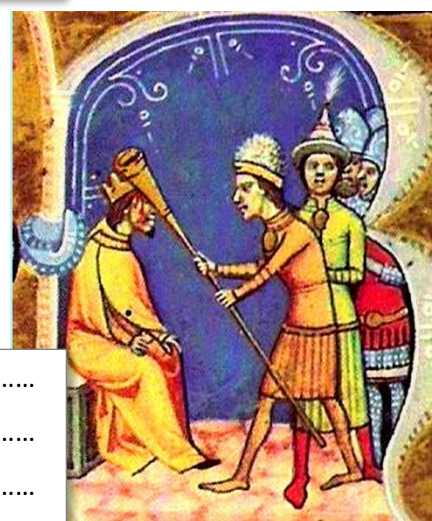
i1

.../9

- d-f) • Szerepeljen benne a képen látható 5 férfi és egy női név,
• szerepeljen benne három időben eltérő, de egymással összefüggő esemény!

- g-i) • Szerepeljen benne három, a képen látható férfi neve,
• olvasható legyen benne két egymástól időben eltérő, de egymással összefüggő esemény,
• fogalmazódjon meg kritikai észrevétel a képen látható eseménnyel kapcsolatban,
• utaljon a szöveg a képen látható esemény és a magyar hitvilág összefüggésére!

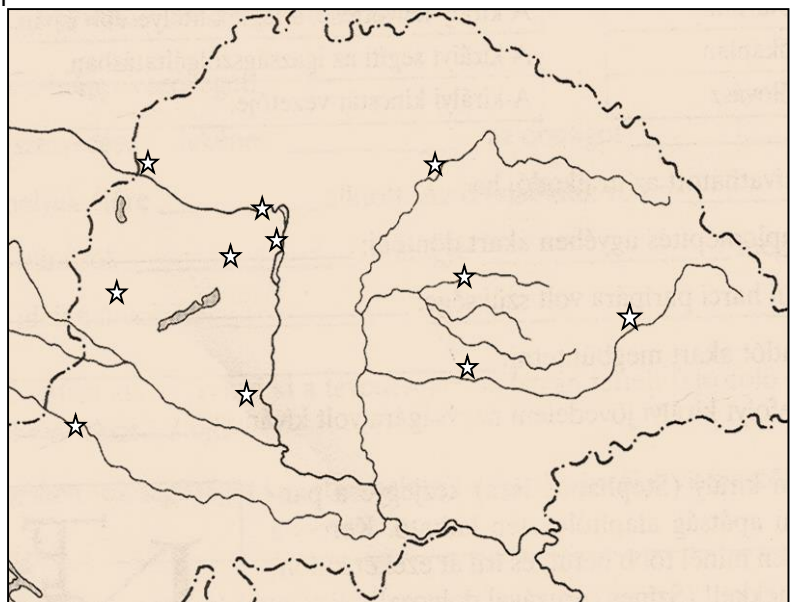
7. Karikázd be a helyes, húzd át a helytelen idősorok betűjelét!

- a) Róma fénykora ⇒ első germán királyságok létrejötte ⇒ őseink a Kazár Birodalomban ⇒
⇒ keresztes háborúk kora ⇒ Árpád-ház kihalása
- b) bencés rend megalakulása ⇒ a verduni szerződés ⇒ honfoglalás ⇒ Árpád-ház kihalása ⇒
⇒ 100 éves háború kitörése
- c) augsburgi csata ⇒ csata a Vértesben ⇒ Bouillon Gottfried seregének átvonulása hazánkon ⇒
⇒ Aranybulla ⇒ Mánuel bizánci császár uralkodása
- d) koronázási palást készítése ⇒ Dalmácia hazánk fennhatósága alá kerülése ⇒ Szent Korona elkészítése ⇒
⇒ nagy pestisjárvány Európában ⇒ gótika megjelenése Európában
- e) pozsonyi csata ⇒ I. László szentté avatása ⇒ quedlinburgi birodalmi gyűlés ⇒ muhi csata ⇒
⇒ Konstantinápoly a török kezére kerül
- f) Pilátus helytartósága ⇒ Spartacus rabszolgalázadása ⇒ Justinianus halála ⇒ Mohamed halála ⇒
⇒ Vazul lázadása

8. A) Írd az alábbi meghatározások sorszámát a térképen jelölt csillagokhoz! Ügyelj rá, hogy egyértelmű legyen, melyik csillaghoz tartozik a szám!

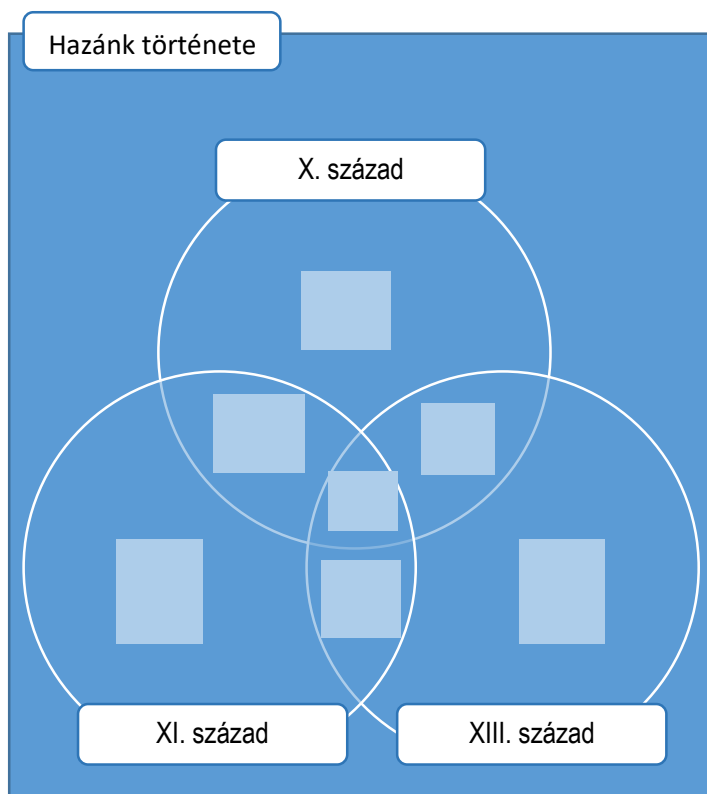
1. I. István születési és koronázási helye
2. I. László temetkezési helye
3. A legmagasabb Árpád-házi király mai sírhelye
4. Csatahelyszín a X. század elején
5. Zarándokút mellett fekvő szakrális hely
6. Új országrész fővárosa, melynek püspöksége lesz a XI. század végén

B) Írd a térképre a Halicsi fejedelemség nevét így: *Halicsi fej.*

9. Írd be az alábbi felsorolás betűjeleit a halmazábra téglalapjaiba úgy, hogy egy betűjel csak egy helyen szerepelhet! Nem minden téglalapba kerül betűjel!

- A) idegen támadások
- B) trónviszályok, küzdelem a vezető pozícióért
- C) az erdélyi szászok kiváltságát kapnak
- D) nemesi vármegyék működése
- E) kővárak nagylétszámú megjelenése
- F) káptalani rendszer kialakulása, az első káptalanok
- G) lakosság egy jelentős részének pogány életmódja
- H) király kezén van a földek legalább 1/3-a

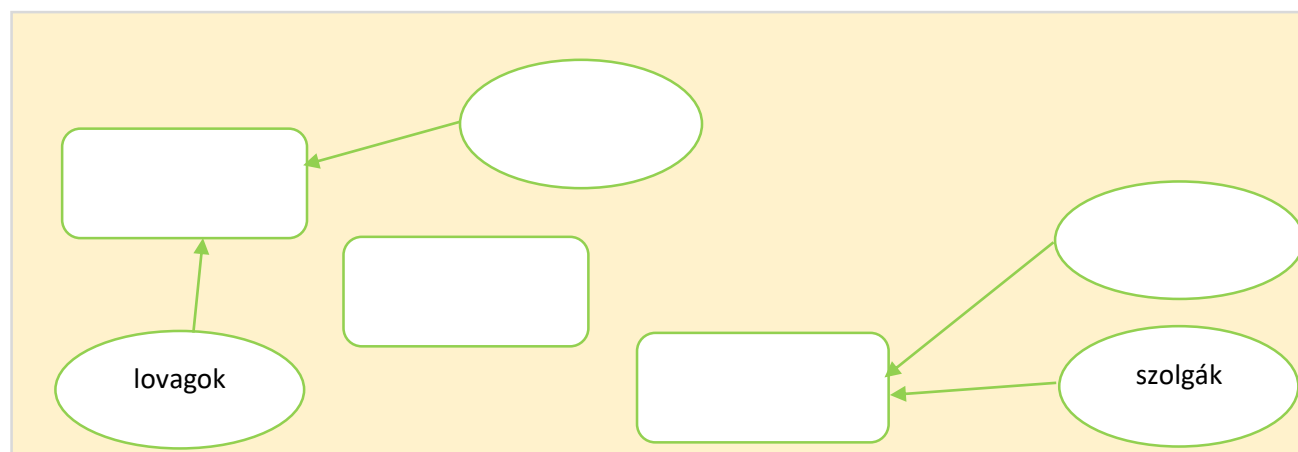

10. Töltsd ki a hiányos ábrát a szöveg alapján!

A magyar társadalom a XI-XII. században (részlet)

A népesség legnagyobb részét az alávetettek alkották. Függték uraiktól, ám eltérő mértékben. Közülük a kötött szabadok rendelkeztek a legnagyobb szabadsággal, de a birtokot nem hagyhatták el. A szolgák helyzete az ókori rabszolgákéhoz hasonló volt, de számuk csökkenő tendenciát mutatott. A társadalom egyre fogyó rétegét alkották a közszabadok. Személyükben teljesen szabadok voltak, azaz a birtokokról elköltözhettek. A birtokosok között a vagyonuk nagysága alapján tehetünk különbséget. A királyok közvetlen közelében élő nagybirtokosok alkották a leggazdagabbak körét, és az egyszerű katonáskodó lovagok rendelkeztek a legkisebb birtokkal. A királynak tett szolgálattal a földeket növelni lehetett, de a családi vagyon az öröklődés révén - több örökös esetén - aprózódhatott is. A papság belső tagozódása megfelelt a korabeli európainak. (tankönyvi szöveg)

Jelmagyarázat: = társadalmi réteg = részréteg

11. Töltsd ki a táblázatot!

Állítás	Bizonyíték
István országának egyháza más ország egyházi irányítástól független	
	primogenitúra megjelenése a magyar fejedelmi udvarban
I. Géza koronázását sem a pápa, sem a német-római császár nem támogatta	
A tatárjárás alföldi népességpusztításából fakadó munkaerőhiányt pótolni kellett	
	I. István és I. András országára támadó német hadak egyaránt éheztek
A pannonthalmi oklevél betoldása szerint István Koppány elleni csatája a magyarok és a németek közötti összecsapás volt.	

a1

b1

c1

d1

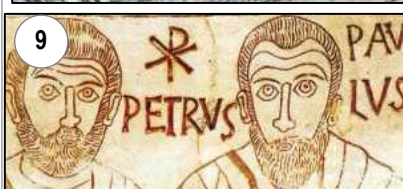
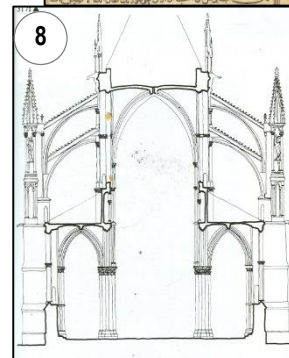
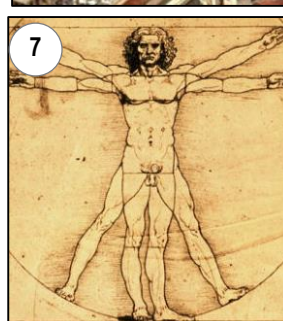
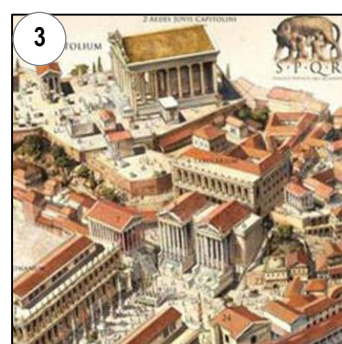
e1

f1

..../6

12. Történelmi korok kosarait kell megtöltened a megfelelő adatok, jellemzők, képek betűjeleivel és számjegyeivel! Egy betűjel, számjegy csak egy kosárban szerepelhet, akkor is, ha több helyre is kerülhetne. Ilyen esetekben abba a korszakkosárba tedd, melybe a leginkább tartozik, amelyik korban elsőként jelent meg. Minden kosárba két betűjel és két számjegy kerül. Minden betűjel és számjegy kerül valahova! A képek betűjelei kerüljenek a -be!

A rabszolgatartó gazdaság B Merseburgi csata C pénzváltók, folyószámlák kialakulása D főváros mintájára épülő városok E Magna Hungaria F Szvatopluk kérése G Monte Cassino H abroncs + keresztpánt = ékszer I jobbágyok pénzzel kiváltják a robotot J Poitiers-i csata K kabar csatlakozás L Gesta Hungarorum megírása

12

„Latiatuc feleym
zumtuchel mic vogmuc.
ysa pur es chomuv
uogmuc.”

13. Válaszolj a képekkel kapcsolatos kérdésekre! A kérdés előtti betűjel és a kérdéshez kapcsolódó kép betűjele megegyezik.

a Melyik Árpád-kori tárgyról kellett volna mintát venni, ha az illető király leghitelesebb képet akarták volna a pénzre helyezni?

.....

b Melyik Árpád-házi uralkodó nevét illett volna még a domborműre vésni?

.....

c Hányadik latin kifejezés kapcsolódhat a felsoroltak közül leginkább a képhez?

.....

1. regia civitas

2. lancea regis

3. Magna Charta

d Melyik Árpád-kori évszámhoz kapcsolható a könyvön látható Árpád-kori jelkép?

.....

14. Esszé feladat

II. Andrásnak uralkodása idején több problémával is meg kellett küzdenie. Egyik megoldási kísérlete volt egy arannyal lepecsételt oklevél kiadása. Készíts magyarázó fogalmazást ismereteid és az alábbi források segítségével, melyben kitérsz az Aranybulla kiadásának okaira, lényegi tartalmára, valamint utalsz a magyar történelemben meghatározott hosszútávú szerepére is. Ügyelj a fogalmazás szabályaira, a helyesírásra, a külalakra és a terjedelmi korlátokra.

Részletek egy történelmi folyóirat cikkéből:

- A király gyakran küzdött anyagi nehézségekkel, melyekből zsidók és szaracén kereskedők, hitelezők segítettek ki, cserébe jelentős befolyást szerezhettek a magyarországi sókereskedelemben.
- A szervienseket a királyi befolyás hanyatlása más oldalról érintette negatívan...
- Az Aranybulla 1222. évi formája ugyanakkor korántsem tekinthető véglegesnek...

http://www.rubicon.hu/magyar/oldalak/1222_aprilis_24_ii_andras_kiadja_az_aranybullat_fehervaron/

„Hogyha pedig mi, vagy az utánunk következő királyok közül valaki ezen mi szerzésünknek ellene járna valaha, ez a levél adjon szabad hatalmat mind a püspököknek, mind más jobbágyuraknak és országunkbeli nemeseknek mindnyáján és egyen-egyen, jelenvalóknak és jövődöbelieknek és az ő megmaradékoknak, hogy mind nekünk, mind az utánunk következő királyoknak minden hűtlenség szégyenvallása nélkül ellentállhassanak és ellentmondhassanak mind örökké.”

(részlet az Aranybullából)

Történelmi adatok:

1213: Gertrúd meggyilkolása

1215: Magna Charta Libertatum kiadása

1687: pozsonyi országgyűlésen a magyar országgyűlés eltörli az Aranybulla ellenállási záradékát

Aranybulla emlékmű Székesfehérvár környékén

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.